

Všeobecný súd zamieta žaloby proti rozhodnutiu Komisie, ktorými sa vyhlasuje pomoc poskytnutá Talianskom v prospech viacerých leteckých spoločností, ktoré zabezpečujú lety na Sardíniu, za protiprávnu

Prevádzkovatelia letísk na Sardínii neboli príjemcami pomoci, ale len sprostredkovateľmi medzi autonómnym regiónom Sardínia a leteckými spoločnosťami, ktoré teda musia tomuto regiónu vrátiť pomoc poskytnutú z verejných prostriedkov

Všeobecný súd rozsudkami easyJet/Komisia (T-8/18), Volotea/Komisia (T-607/17) a Germanwings/Komisia (T-716/17), vyhlásenými 13. mája 2020, **zamietol žaloby podané leteckými spoločnosťami easyJet, Volotea a Germanwings** (ďalej len „letecké spoločnosti“) **na zrušenie rozhodnutia Európskej komisie z 29. júla 2016, ktorým sa vyhlásila pomoc poskytnutá Talianskom v prospech viacerých európskych leteckých spoločností, vrátane predmetných troch žalobkýň, ktoré zabezpečovali lety na Sardíniu, za čiastočne nezlučiteľnú s vnútorným trhom¹.**

Podľa tohto rozhodnutia schéma podpory, ktorú v Taliansku zaviedol autonómny región Sardínia (ďalej len „región“) na účely rozvoja leteckej dopravy, **predstavoval štátnu pomoc poskytnutú dotknutým leteckým spoločnostiam, a nie prevádzkovateľom hlavných letísk na Sardínii (Alghero, Cagliari-Elmas a Olbia).**

V roku 2010 oznámilo Taliansko Komisii podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ regionálny zákon², ktorým bolo schválené financovanie letísk na ostrove na účely rozvoja leteckej dopravy najmä znížením sezónnosti leteckých spojení so Sardíniou. Tento regionálny zákon bol vykonaný viacerými opatreniami prijatými výkonným orgánom regiónu (regionálny zákon a prijaté opatrenia sa ďalej spoločne označujú ako „sporné opatrenia“).

Sporné opatrenia okrem iného stanovili uzatváranie obchodných zmlúv medzi prevádzkovateľmi letísk a leteckými spoločnosťami na účely zlepšenia leteckého spojenia ostrova a zabezpečenia jeho propagácie ako turistickej destinácie. Tieto opatrenia okrem iného určili podmienky a pravidlá, za akých región poskytol prevádzkovateľom letísk náhradu súm, ktoré títo prevádzkovatelia uhradili leteckým spoločnostiam na základe týchto dohôd.

Dňa 29. júla 2016 Komisia prijala rozhodnutie, ktorým vyhlásila schému pomoci zavedenú spornými opatreniami za čiastočne nezlučiteľnú s vnútorným trhom a nariadila, aby letecké spoločnosti považované za príjemcov vrátili dotknutú pomoc. Tieto spoločnosti na podporu svojich žalôb na vyhlásenie neplatnosti uplatnili niekoľko žalobných dôvodov založených najmä na nesprávnom právnom posúdení, pokiaľ ide o pojem štátna pomoc, možnosť odôvodniť spornú pomoc, ako aj nariadenie vrátenia spornej pomoci.

¹ Rozhodnutie Komisie (EÚ) 2017/1861 z 29. júla 2016 o štátnej pomoci SA.33983 (2013/C) (ex 2012/NN) (ex 2011/N) – Taliansko – Kompenzácia letiskám na Sardínii za záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme (SVHZ) (Ú. v. EÚ L 268, 2017, s. 1).

² Legge regionale n. 10/2010 – Misure per lo sviluppo del trasporto aereo (regionálny zákon č. 10/2010 týkajúci sa opatrení na rozvoj leteckej dopravy) (*Bollettino ufficiale della Regione autonoma della Sardegna* č. 12 zo 16. apríla 2010).

Pokiaľ ide predovšetkým o prvky tvoriace štátnu pomoc, Všeobecný súd v prvom rade rozhodol, že Komisia sa správne domnievala, že **letecké spoločnosti boli príjemcami spornej schémy pomoci z dôvodu získania výhody prostredníctvom štátnych prostriedkov na základe platieb pripísateľných regiónu.**

V tejto súvislosti Všeobecný súd po prvé potvrdil, že **platby uskutočnené prevádzkovateľmi letísk v prospech leteckých spoločností na základe uzavretých zmlúv predstavovali využívanie štátnych prostriedkov**, keďže finančné prostriedky, ktoré región poskytoval prevádzkovateľom letísk, boli použité na uskutočnenie predmetných platieb. Všeobecný súd na účely podpory tohto záveru skúmal **pravidlá stanovené na náhradu platieb regiónom uskutočnených prevádzkovateľmi letísk v prospech leteckých spoločností na základe uzavretých dohôd.** Všeobecný súd tak poukázal na existenciu mechanizmu kontroly, v rámci ktorého bolo vrátenie finančných prostriedkov, ktoré bolo navyše odstupňované, podmienené predložením účtovných správ a dokladov preukazujúcich súlad dohôd, na základe ktorých sa uskutočnili platby, s cieľmi regionálneho zákona, ako aj s ich riadnym plnením. Všeobecný súd z uvedeného vyvodil, že na platby uskutočnené prevádzkovateľmi letísk v prospech leteckých spoločností na základe sporných opatrení sa mohol uplatniť zákaz.

Všeobecný súd po druhé zdôraznil, pokiaľ ide o pripísateľnosť platieb uskutočnených prevádzkovateľmi letísk v prospech leteckých spoločností, že na účely určenia podieľania sa verejných orgánov na poskytnutí výhody treba tiež zohľadniť úroveň kontroly, ktorú štát vykonáva nad poskytnutím tejto výhody, v opačnom prípade by im nemohla byť poskytnutá výhoda pripísaná. Všeobecný súd následne v rámci skúmania napadnutého rozhodnutia z hľadiska týchto kritérií konštatoval, že v prejednávanej veci **úroveň kontroly vykonávanej regiónom nad poskytovaním finančných prostriedkov leteckým spoločnostiam preukazovala, že sa podieľal na poskytovaní finančných prostriedkov.** Sporné opatrenia totiž umožňovali regiónu dôkladne kontrolovať prevádzkovateľov letísk, ktorí sa rozhodli požiadať o finančné opatrenia stanovené v rámci spornej schémy pomoci. Táto kontrola sa prejavovala predchádzajúcim schvaľovaním ich plánov činností alebo stanovením podmienok na náhradu súm vyplatených leteckým spoločnostiam. Podľa Všeobecného súdu vykonávanie takejto kontroly regiónom preukazovalo, že mu boli pripísateľné predmetné opatrenia financovania. Všeobecný súd preto potvrdil rozhodnutie Komisie, keď zastával názor, že **prevádzkovatelia letísk mohli byť považovaní za sprostredkovateľov medzi regiónom a leteckými spoločnosťami**, keďže títo prevádzkovatelia previedli na letecké spoločnosti v celom rozsahu finančné prostriedky získané od regiónu a konali tak v súlade s pokynmi vydanými regiónom prostredníctvom plánov činností, ktoré schválil tento región.

Po tretie Všeobecný súd potvrdil záver Komisie, podľa ktorého **prevádzkovatelia letísk neboli príjemcami spornej schémy pomoci.** Všeobecný súd preto taktiež rozhodol, že je oprávnené, že Komisia nepreskúmala transakcie uskutočnené medzi leteckými spoločnosťami a prevádzkovateľmi letísk z hľadiska kritéria súkromného subjektu v trhovom hospodárstve. Títo prevádzkovatelia, ktorých nevlastnil región, sa totiž v podstate obmedzili na vykonanie spornej schémy pomoci. Pokiaľ ide naopak o uplatnenie tohto kritéria na rozhodnutia regiónu, Všeobecný súd sa domnieval, že tento región nekonal ako súkromný investor, keďže zaviedol predmetnú schému pomoci výlučne na účely hospodárskeho rozvoja ostrova. V rozsahu, v akom región konal ako nadobúdateľ služieb zvýšenia leteckej prevádzky a marketingu, Všeobecný súd zdôraznil, že existenciu výhody tvoriacej pomoc možno vylúčiť nie z dôvodu existencie vzájomného poskytovania plnení, ale z dôvodu zaobstarania predmetných služieb podľa pravidiel verejného obstarávania stanovených v práve Únie alebo aspoň organizovaním otvoreného a transparentného výberového konania, ktoré zaručuje dodržanie zásady rovnosti zaobchádzania medzi poskytovateľmi a nadobúdanie služieb za trhové ceny. V prejednávanej veci pritom výzvy na vyjadrenie záujmu uverejnené pred **uzavretím dohôd s leteckými spoločnosťami Všeobecný súd nepovažoval za rovnocenné s postupmi verejného obstarávania, najmä z dôvodu, že sa neuskutočnil žiadny výber na základe presných kritérií** medzi leteckými spoločnosťami, ktoré na uvedené výzvy odpovedali.

Po štvrté Všeobecný súd zastával názor, že Komisia mohla považovať sporné opatrenia za „schému štátnej pomoci“, ktorá jej aj na účely zníženia jej administratívnej záťaže umožňovala

skúmať len všeobecné znaky týchto opatrení, pričom nemusela individuálne skúmať každú z platieb uskutočnených na základe tejto schémy. V tejto súvislosti neexistencia formálnej identifikácie leteckých spoločností ako konečných a skutočných príjemcov spornej pomoci v zákone č. 10/2010 – ktorý naopak označoval prevádzkovateľov letísk za príjemcov – nebol prekážkou kvalifikácie mechanizmu ako „štátnej pomoci“, keďže Komisia mohla na účely podloženia svojho záveru vychádzať zo všetkých prvkov zavedeného mechanizmu.

V druhom rade Všeobecný súd zamietol výhrady leteckých spoločností týkajúce sa neexistencie narušenia hospodárskej súťaže a ovplyvnenia obchodu medzi členskými štátmi. Vo veci T-716/17 predovšetkým vylúčil, že letecká spoločnosť sa môže v tejto súvislosti účinne odvolávať na malú sumu, ktorú jej vyplatil prevádzkovateľ letiska Cagliari-Elmas. Tvrdenie, podľa ktorého by mala byť existencia pomoci skúmaná na úrovni takéhoto prevádzkovateľa, totiž už bolo zamietnuté ako nedôvodné. Všeobecný súd navyše v rámci odpovede na výhradu, podľa ktorej Komisia mala skúmať, či sporná platba predstavovala pomoc *de minimis*, pripomenul, že Komisia sa v rámci skúmania pomoci mohla obmedziť na skúmanie znakov predmetnej schémy, pričom nebola povinná vykonať analýzu pomoci poskytnutej v každom jednotlivom prípade na základe takejto schémy, takže **prináleží vnútroštátnym orgánom, aby overili individuálnu situáciu každého podniku, ktorého sa týka postup vymáhania**. Všeobecný súd z toho vyvodil záver, **že Komisii neprináležalo preskúmať prípadnú povahu *de minimis* spornej platby**. Vo veci T-607/17 Všeobecný súd okrem iného potvrdil rozhodnutie Komisie neuplatniť v napadnutom rozhodnutí nariadenie č. 360/2012³. Letecká spoločnosť v tejto veci nepreukázala existenciu záväzkov služby vo verejnom záujme, ktoré by boli jasne definované v rámci každého z leteckých spojení, vo vzťahu ku ktorým získala financovanie na základe sporných opatrení.

Všeobecný súd napokon vo veciach T-8/18 a T-607/17 rozhodol, že Komisia neporušila zásadu legitímnej dôvery, keď nariadila vrátenie súm, ktoré letecké spoločnosti získali v rámci plnenia zmlúv uzavretých s prevádzkovateľmi letísk na základe sporných opatrení. Všeobecný súd v tejto súvislosti uviedol, že **letecké spoločnosti nemohli mať žiadnu legitímnu dôveru, že pomoc je zákonná**, keďže táto pomoc bola protiprávna z dôvodu jej vykonania predtým, ako Komisia rozhodla o opatreniach, ktoré jej boli oznámené. Tieto spoločnosti nemohli mať ani žiadnu legitímnu dôveru, že ich zmluvné vzťahy s prevádzkovateľmi letísk mali obchodnú povahu, keďže nemohli nevedieť o mechanizmoch financovania stanovených v regionálnom zákone, ktorý bol oficiálne uverejnený na vnútroštátnej úrovni, a teda ani o štátnom pôvode dotknutých finančných prostriedkov.

UPOZORNENIE: Odvolanie proti rozhodnutiu Všeobecného súdu obmedzujúce sa len na právne otázky možno podať na Súdny dvor v lehote dvoch mesiacov a desiatich dní od jeho doručenia.

UPOZORNENIE: Žalobou o neplatnosť sa možno domáhať zrušenia aktov inštitúcie Únie, ktoré sú v rozpore s právom Únie. Za určitých podmienok môžu členské štáty, európske inštitúcie a jednotlivci podať žalobu o neplatnosť na Súdny dvor alebo na Všeobecný súd. Ak je žaloba dôvodná, akt sa zruší. Dotknutá inštitúcia je povinná vykonať nápravu, pokiaľ ide o prípadnú právnu medzeru, ktorá vznikla v dôsledku zrušeného aktu.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Všeobecný súd.

Úplné znenie rozsudku ([T-607/17](#), [T-716/17](#) a [T-8/18](#)) sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

³ Nariadenie Komisie (EÚ) č. 360/2012 z 25. apríla 2012 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc *de minimis* v prospech podnikov poskytujúcich služby všeobecného hospodárskeho záujmu (Ú. v. EÚ L 114, 2012, s. 8).